JIŘÍ HORÁK

Modrý sen

JAROSLAVA JISKROVÁ - MÁJ

JIŘÍ HORÁK

Modrý sen

Ilustroval Tomáš Bím

JAROSLAVA JISKROVÁ - MÁJ
2012

© Jiří Horák – heiress, 2006, 2012
Illustration © Tomáš Bím, 2006, 2012

ISBN 978-80-86643-50-2 (pdf)

Do bájné Atlantidy přilétávali tažní ptáci
z Afriky. Jednou zjara obrovská hejna ptáků
marně kroužila nad ztracenou zemí.
Jen několik slabších ptáků přeletělo
do Jižní Ameriky. Ti silnější však vytrvale
kroužili nad mořem až do úplného vysílení...

Prolog

Strohý předpis přikazuje dostavit se šedesát minut před startem k dispečerovi. Teprve tam se kapitán dozví, s kým dnes skutečně poletí. Občas dochází ve složení osádky k nějaké změně. Průběh letu to sice nemůže nijak zvlášť ovlivnit, ale kapitán drží na *svoje* lidi, a proto je rád, když jsou tu všichni, kteří tady podle rozpisu mají být.

Vlastní přípravě k letu předchází lékařská prohlídka, čirá formalita. Vše předvídající předpis tam pamatuje i na foukání do balonku, ale to všechno, počínaje měřením teploty, pulsu, tlaku a vším ostatním, se nakonec promění v čísla a stručné ano – ne, která zaplňují kolonky a rubriky příslušných formulářů.

Všichni samozřejmě vědí už dávno předem, na které lince poletí, ale kapitána od začátku nejvíce zajímá celková váha nákladu, protože podle délky letové tratě a váhy nákladu se tankuje do nádrží kerosin. Dnes to bude k maximu, 174 cestujících plus 10 členů osádky a 8 tun nákladu na vzdálenost 7,2 tisíce kilometrů, čili 74 tun pohonných hmot, což všechno dohromady představuje vzletovou hmotnost 167 tun kovů, lidí, kufrů, dopisů a pohonných hmot. Po 7,2 tisíce kilometrů při mezipřistání bude IL-62 už o 56 tun destilované ropy lehčí a na cílovém letišti mu zbude v nádržích jen 16 tun. Počet přistání a zatížení podvozku při tomto závěrečném manévru určuje životnost podvozku.

IL-62 je mladík, má jich za sebou teprve sto dvacet.

Kapitola
první

K*lára*

Student Ratkin, ten včerejší a pošetilý, položí ve *Stříbrném větru* snítku na hrob svého mládí až na konci filmu.

Na jeho začátku položil Koubek Kláře ruku na koleno. Klára nebyla Klára a Koubek nebyl včerejší. Film viděl už před týdnem ve škole a byl přesvědčený, že napoprvé nemohou zhlédnout s Klárou nic lepšího. A tak když se dnes dočkal v parku u stadionu konečně jejího příchodu, měl radost a měl plán.

Klára však nebyla jeho návrhem nijak nadšena.

„Někdo nás spolu uvidí," strachovala se.

„No a co?" namítal Koubek. „Stane se něco?"

„Tobě nic! Ale mě máma zabije, jestli se to dozví!"

„Tak pojď," naléhal Koubek. „Zabije tě až potom."

Klára se zasmála, ale z místa se nepohnula. Stáli na dva kroky od sebe, těkali očima po okolí, a kdykoli jeden z nich spočinul pohledem na tom druhém, ten odvrátil tvář, takže se na sebe nikdy nedívali zároveň.

Ze stadionu k nim doléhal hvizd píšťalky i hlasité projevy diváků, ale ulice kolem ohrady byla liduprázdná. Koubek si trpitelsky povzdechl.

„Ale já už mám koupené lístky," a skutečně je vytáhl z kapsy. „Vidíš, dva."

Světležluté vstupenky rozdělovala uprostřed dírková perforace na dvě části.

„Ne, Pavle, opravdu nemůžu," potřásala Klára sklopenou hlavou. „Fakt ne."

Veškerou pozornost přitom věnovala jehlovému podpatku, který zavrtávala do písku cestičky. Koubek pohlédl taky dolů, ale byl příliš mladý na to, aby si uvědomil, že Klára má ty lodičky na nohou poprvé.

„Nejde to," řekla pevně.

A přece šla.

Bylo to docela jednoduché. Koubek oddělil vstupenky od

sebe, jednu jí dal a sám se v parku u stadionu od Kláry oddělil. Potom prošel beze spěchu středověkou městskou branou, zamířil zvolna přes náměstí a před kinem si ještě prohlédl fotosky, které už znal. Dovnitř vstoupil až na poslední chvíli.

Báječný, nádherný, senzační, barevný a předtím v parku až do sedmého nebe vychvalovaný film pro něho přestal existovat, jakmile v sále zhasli. S rukou pod její sukní a slepý k okolí urputně, po milimetrech dobýval něžný žár za okrajem punčoch, nad přezkou podvazku a stále výše mezi jejími stehny.

„Ne, pusť!" Klára se vzepřela a ruku mu vytrhla.

A potom všechno začalo znovu. V nelítostné bitvě čtyř rukou si několikrát zopakovali dobývání i obranu. Vedro se mísilo s tmou a nad hlavami diváků tančily paprsky barevných stínů. Početná veřejnost sledovala film v nehybném tichu. Jen Klára zprvu přerušovala jímavé výroky herců přiškrcenými protesty. Ale Koubek byl neúprosný, neodbytný. Neviděl a neslyšel.

Dalším náporem pronikl až tam, kam chtěl. Diváci, zaraženi vzlykajícím mládím na filmovém plátně, tajili dech a Klára raději mlčela.

A náhle, zcela nečekaně, povolil až dosud tak pevný stisk jejích kolenou. Klára ochabla a pak už se nebránila. Přes látku sukně mírnila tlakem dlaně jeho vítězný vpád za okraj kalhotek.

Film byl neuvěřitelně dlouhý.

Než světlo vrátilo diváky v sále do skutečnosti, stačila si Klára stáhnout sukni přes kolena a Koubek vystřízlivět alespoň navenek. Lidé vstávali ze sedadel a Koubek se zvedl jako omámený. Dosáhl víc, než očekával. Tohle se mu nepodařilo ani ve středu, když se s Klárou poprvé loučil.

Biletářky rozevřely dveře, vedro a diváci se valili k východu, ale Koubek nijak nespěchal. Odcházel ze sálu téměř poslední a sám, stejně jako přišel. Pokladnu a vchod obléhali návštěvníci večerního představení, Kláru už nikde nezahlédl.

Když vyšel z kina, odbíjelo na věži právě půl osmé a venku

bylo ještě světlo. Z kostela v těsném sousedství kina zněl ženský zpěv a dunivé chvění varhan. Měšťanské domy na protější straně náměstí zrůžověly požárem zapadajícího slunce, náměstí bylo prázdné, jen kluci na kolech objížděli o závod mariánský sloup.

Sešel k dolní bráně, minul jediný zdejší hotel Central, potom poštu, odbočil z hlavní ulice a byl už téměř za městem. Až tady, na začátku strmé pěšiny mezi zahradami roztroušených vilek, Kláru znovu spatřil. Opírala se zády o kovové zábradlí a s rukama položenýma daleko od těla zářila v rozpacích.

„Vyšlo to senzačně!“ řekla, když k ní Koubek došel.

„No vidíš! A nechtěla jsi jít.“

Vzal Kláru za ruku a vykročili do svahu.

„Měl jsi pravdu. Bylo to moc hezké.“

„Mně se to taky moc líbilo.“

Klára pochopila, až když k němu vzhlédla. Zatvářila se pohoršeně.

„Já myslím ten film, ty!“ zdůraznila a stiskla mu prsty propletené se svými. Koubek dosud neměl s takovým stisknutím prstů žádné zkušenosti, ale podstatu některých věcí chápal okamžitě.

„Kdybys nelhala!“

„Já nelžu, ale ty!“

„Co já?“

„Však to víš dobře sám!“ stiskla mu Klára prsty podruhé.

Slunce už zapadlo, průzračně čisté nebe bylo bez mráčku a dole ve městě se rozzářila první světla. Za deset minut loudavé chůze zdolali polovinu kopce na cestě k nádraží a zabočili na pěšinu podél ústavu hluchoněmých. Tady už bylo šero. Horký vzduch prudce zavoněl nasládlou vůní a nad hlavami se jim neslyšně mihl rychlým trhavým letem netopýr. Klára šla vpředu a Koubek ji šimral dlouhým stéblem vzadu na krku.

„Cítíš to?“

„To voní jasmín,“ řekla Klára.

Najednou se zastavila a obrátila. Střapatý konec stébla, který se několikrát pokoušela marně zachytit, teď držela se smíchem vítězně v ruce. Koubek jí začal pomalu jeden prst za druhým rozevírat, a než se dostal k poslednímu, nepozorovaně se k ní přitiskl celým tělem. Malíček jí nerozevřel.

Objal ji a dlouze políbil na teplé, nehybné rty. Oba pak potají zadržovaně vydechli. Klára sklopila hlavu, Koubek jí položil ruku kolem ramenou a beze slova ji vedl pěšinou na konec plotu. Překvapilo ho, že se nebrání a jde s ním, když přece musí vědět, proč ji vede stále dál a dál, na odlehlejší místo a do větší tmy. Ale Klára šla schoulená s jakousi tichou pokorou pod jeho rukou a Koubka při pomyšlení, že právě dnes, tady a teď má přijít to, o čem dosud jen snil, zaplavil pocit nevýslovného štěstí.

„Kláro," řekl a nepoznával svůj hlas.

„Co?"

Začal ji znovu líbat a pokradmu přes její rameno obhlížel potemnělou louku pod skokanskými můstky. Soumrak pokročil, z okraje protějšího lesíka vystoupily do popředí tenké kmeny bříz a bělaly se ve tmě jako řídký plot. Klára se pohnula, otevřela oči a ještě více zaklonila hlavu.

„Vidíš?" zašeptala. „Tam, nahoře!"

Vysoko na nebi, v závratné výšce, letělo neslyšně letadlo. Bylo to zvláštní a podivné. Tady už byla téměř tma, a letadlo v zenitu se dosud třpytilo v paprscích slunce a zanechávalo za sebou řídnoucí stuhu zrůžovělé páry. Klára se rozběhla od Koubka na louku, aby letadlo viděla co nejdéle, než zmizí za černou hradbou lesa nad můstky. Ale ani potom se neozval žádný zvuk.

„To byla krása!" zvolala Klára a zatočila se s rozpaženýma rukama.

Když Koubek sklonil hlavu, tráva na louce se mu zdála být docela černá. Po celém těle cítil chvějivou třasavku, a puzen víc slabostí než silou, vykročil ke Kláře. Ještě jednou se rozhlédl.

Kolem nebylo živé duše.

„Počkáme ještě?“ zeptal se Gabriel.

Wolf pohlédl na ty, kteří se slezli na Pavlíkovu postel. Stála o samotě hned u dveří, a proto ji všichni užívali s mimořádnou oblibou. Většinou seděli už jen v košilích a s povolenými vázankami nebo docela bez nich. V potemnělé místnosti svítila pouze nouzová žárovka a jejich tváře byly v modrém světle nepřirozeně bledé.

Wolf se nechtěl ukvapit.

Števček seděl naproti u kamen. Límec košile měl rozepnutý až k holému břichu a v kornoutku dlaně skrýval zapálenou cigaretu. Potáhl si a opatrně vyfoukl pramínek dýmu do černého rámu otevřených dvířek kamen. V letním období, kdy se netopilo, byla horní i dolní dvířka násypných kamen přelepena dvěma překříženými orazítkovanými proužky lepicí pásky a tím způsobem předpisově uzavřena. Pásky však na litině a plechu dlouho přilepené nevydržely, brzy seschly, zkroutily se a odpadly. Števček je znovu pečlivě přilepil acetonovým lepidlem, ale pouze jejich část zkříženou přes litinová dvířka. Přesahující okraje pásek sice zůstaly přitisknuty k rámu i plechu kamen, ale protože nebyly přilepeny, dala se oboje dvířka snadno i s nimi kdykoliv otevřít.

„Možná nepřišel schválně,“ řekl, jako by četl Wolfovy myšlenky.

Pravděpodobně na to teď myslela většina z nich taky. Koneckonců přijít nemusel a všechno by bylo v naprostém pořádku. Takovou možnost měl přece každý z nich. Ale ostatní tady seděli a to jim bránilo přijmout tak lehce skutečnost, že on jediný se rozhodl jinak.

Wolf se podíval na hodinky, a kdo je měl, jako na povel na ně pohlédl taky.

„Jdeme na věc!“ řekl konečně. „Sirky!“

Števček zachrastil krabičkou zápalek a hodil ji Gajdošíkovi. Wolf se pro ni natáhl a ruka mu znehybněla.

V tichu slyšeli, jak se chodbou blíží rychlé pružné kroky. Števček pustil cigaretu do kamen, litinová dvířka tiše klapla. Všech sedm čekalo s očima upřenýma na bakelitovou kliku dveří. Těsně před dveřmi se ozvalo slabé vrznutí gumové podešve o dlaždici. To vrznutí je zbavilo všech obav i nadějí o zlomek vteřiny dříve, než se klika pohnula. Do dveří vstoupil v zelených teplákách a hnědých teniskách Marek a hned na prahu hlásil:

„Čistý vzduch, pánové!“

Wolf vysypal sirky na deku.

„Vy to chcete začít bez něj...?“ zaraženě se rozhlédl Marek.

Hlavsa mlčky pokrčil rameny. Števček klečel před kamny a dolními dvířky vytáhl zevnitř půlku nezamáčknuté cigarety. Gajdošík si v modrém šeru prohlížel zblízka na krabičce od zápalek barevnou nálepku s obrázkem škodlivého hmyzu.

„Jenom se ptám,“ ohradil se Marek proti jejich mlčení.

„Řeklo se v deset,“ řekl Molnár.

Wolf odpočítal osm sirek a zbývající vrátil do krabičky.

„Jak to vypadá?“ pohlédl na Marka.

„Nikde ani noha,“ řekl Marek a usadil se vedle Števčeka. „To světlo se dá zvládnout a stráž chodí jak orloj. Akorát je třeba dávat bacha, co se děje venku za plotem...“

Wolf ho náhle pohybem ruky zarazil. Ale to už Marek i ostatní slyšeli mohutný dupot, který se rozléhal chodbou a každým krokem sílil.

„Blbec!“ sykl Gabriel. „To je kus blba!“

Dupot vyvrcholil a náhle ustal. Dveře se rozletěly a do světnice vpadl Koubek.

„Jsem tady!“ vydechl.

„Zrovna jsme tě odepsali,“ oznámil mu Souček.

Koubek se na něho podíval a pak, schvácený a nalomený v pase, se obracel na ostatní.

„Ale proč...? Já... já celou cestu...“

Sípavě vydechoval široce rozevřenými ústy a nemohl popadnout dech. Obličej se mu zaléval potem a bylo vidět, že se celý chvěje.

„Kdes byl, člověče?“ nevydržel to Hlavsa.

Molnár přehlédl Koubka kritickým pohledem od hlavy k patě.

„Dyť vidíš,“ odpověděl za něho. „Zmermomocnil ňákou holku. Podívej ty kolena!“

Wolf, stejně jako všichni ostatní, sjel očima a v duchu ocenil Molnárův postřeh. Sám si toho hned nevšiml. I v modrém šeru bylo zřetelně vidět, že má Koubek obě nohavice na kolenou vyboulené a zelené od trávy. Gajdošík se chytil teatrálně za hlavu.

„Pání!“ vztyčil se vkleče na kavalci. „Pání!“ pištěl a dělal, že padá do mdlob. „Mě trefí šlak!“

Ale nikdo se tomu nezasmál.

Wolf si na okamžik představil, že los padne na Gajdošíka. Sotva na takovou možnost pomyslel, snažil se představit si co nejrychleji cokoliv jiného. Ta chvilková představa mu odhalila dost neveselou skutečnost. Když nepočítal sebe, byli tady vlastně jenom tři, na které se mohl beze zbytku spolehnout: Gabriel, Hlavsa a Ševček.

Koubek se už svlékal, košili s tmavými fleky v podpaží a s mokrým pruhem podél páteře měl přilepenou k tělu.

„Je to jenom o pět minut,“ obhajoval se chabě.

„O čtrnáct!“ upřesnil Wolf. „Ale pozdě by to bylo i o těch pět! Potáhneš dvakrát!“

Koubek si vyčerpaně sedl. To bylo kruté. Nejdříve chtěl protestovat, ale posazením propásl první okamžik spontánního vzdoru a potom už k němu nedokázal zmobilizovat síly. Pot ho štípal po celém těle a v té chvíli mu bylo všechno absolutně fuk.

„Smrdíš,“ odtáhl se od něj Hlavsa.

Wolf vytáhl z krabičky ještě dvě sirky. Celkem jich měl deset. Od jedné odlomil hlavičku a viděl, jak všichni napjatě sledují jeho ruce.

„Jestli ji vytáhnu, dám stovku tomu, kdo to vezme za mě!“ řekl Koubek a stíral si roztřesenýma rukama ručníkem pot z obličeje a krku. „Tenhle večer si nezkazím...“

„Stovku bych vzal," řekl Števček.

„To já bych dal i dvě!" ozval se Molnár.

„Kdybys nekecal," usmál se Števček.

Wolf vstal a obrácen k nim zády si po straně rovnal zápalky mezi sevřené prsty levé ruky. Pak se obrátil.

„Můžete tahat!" přistoupil k prvnímu v abecedním pořadí, jak se už dávno předem domluvili.

Gabriel bez rozmyšlení jednu vytáhl. Byla s hlavičkou, Gabriel se jen ušklíbl a Wolf pokročil ke Gajdošíkovi. Ten civěl na opačné konce zápalek jako uhranutý. Humor ho dočista přešel. Pod okem mu dvakrát škublo a Wolf trpěl mlčky s ním. Kristepane, ten ať má radši kliku, modlil se v duchu. Nebo nás ten šlak trefí oba. Jeho, až si ji vytáhne, a mě z pomyšlení, že to všechno visí na něm. „No tak," pobídl ho.

Gajdošík zaváhal, nejdříve chtěl vzít krajní, ale pak zbrkle táhl ze středu.

„S hlavičkou!" vydechl radostně.

Wolf si oddechl s ním. Po něm byl na řadě Hlavsa.

„Celá," řekl.

Koubek se už vydýchal a seděl změklý a zcela odevzdaný svému osudu. Podržel jednu zápalku, zavřel oči a potom ji vytáhl tak, aby každý hned viděl její opačný konec. Otevřel oči a rozzářil se:

„Taky celá! No, ale teď to přijde! A stejně to není vůbec spravedlivý..."

Udělal k tomu patřičný obličej a znovu semkl víčka. Táhl, otevřel oči, a když spatřil zápalku s hlavičkou, plácl se do kolena: „Já mám prostě dneska den!"

„Tak si už zapni poklopec," doporučil mu Hlavsa.

Marek se nervózně zasmál. Byl další v pořadí a předchozích pět vytažených zápalek snižovalo jeho naději na polovinu. Když měl tahat, chvěly se mu prsty i hlas:

„Dávejte bacha, jak v tom budu!"

Vytáhl celou. Po něm vytáhl zápalku s hlavičkou i Molnár.

„Copak ji ještě nikdo nevytáh?" podivoval se Souček. „Hele, je tam vůbec...?"

„Už ne!“ řekl Wolf, když Souček vzápětí nato vytáhl sirku bez hlavičky.

„Já to věděl,“ zašeptal Souček a zíral strnule na ulomené dřívko ve svých prstech.

Števček se chystal táhnout po něm. Vyměnil si pohled s Wolfem a nabídl se:

„Jestli máš vítr, já to za tebe klidně vemu!“

„Ty bys fakt šel...?“ chytil se Souček okamžitě jeho nabídky.

Števček luskl prsty.

„Kolik dáš...?“

Souček se zarazil a váhal.

„Seš srab, tak plať! On nabízel dvě kila!“ řekl Gabriel a plácl Molnára do ramene.

„To se vážně tak bojíš?“ zeptal se ho Hlavsa. „Čeho?“

„Hele,“ obrátil se Wolf na Součka. „Padlo to na tebe, tak kmitej!“

„Dám ti je!“ řekl rychle Souček Števčekovi a zároveň mu nutil ruku ke stisknutí. „Dvě kila. Platí...?“

Števček se odtáhl, pravici mu nestiskl, ani nevstal.

„Nejdřív prachy,“ řekl.

P*lán*

Naprostá beznaděj s sebou nepřináší vždy jenom pasivní odevzdanost, ale někdy taky vzdor a podvod. Ten lstivý nápad zrodilo čiré zoufalství a dozrával pozvolna, téměř celý rok. Příliš vzdálený termín osudové chvíle zpočátku poskytoval každému z chlapců dost vlastních klamných nadějí. V sedmnácti letech se rok života zdá být věčností. Ale žádné iluze netrvají věčně.

Vojenská letecká střední škola dožívala už druhý rok pouhou setrvačností, podobná poloprázdnému skladišti na zboží, které se přestalo vyrábět. Do Leteckého učiliště, kam měli její žáci od počátku namířeno, se začínalo hlásit stále více zájemců ze svazarmovských kurzů, takže přípravná střední ško-

la ztrácela své opodstatnění a měla být zrušena. A zároveň s ní byli tiše odepsáni i její poslední žáci ještě dříve, než mohli školu dokončit. Aby ta rána nepřišla naráz, začalo dávat vedení školy hned po prázdninách na vědomí těm posledním třem stovkám žáků, že do Leteckého učiliště mohou být přijati jen ti, kteří budou mít maturitu s vyznamenáním. Přihlášeni tam samozřejmě byli všichni.

Z velikých snů i tajených obav, co bude dál, z nekonečných úvah, sporů a bezmocného vzteku, a hlavně z pocitu nesmírné životní křivdy vzklíčilo semínko vzdoru. Konečné rozhodnutí však padlo až po pololetních zkouškách.

Bylo to docela snadné.

Otázky na písemné maturitní zkoušky přicházely každý rok služební poštou a byly potom několik dní, až do vlastních písemek, uloženy v trezoru na studijním oddělení. Zpravidla od středy nebo od čtvrtka do pondělí. Kancelář studijního oddělení se nacházela v prvním patře budovy štábu vlevo na konci chodby a její dveře byly zamčeny dvěma zámky, normálním dole a dozickým nahoře. Oba klíče vkládal náčelník studijního oddělení major Prouza po zamčení kanceláře do plechové zapečetěné krabičky, kterou odevzdával každý den po čtvrté hodině před odchodem ze zaměstnání u dozorčího důstojníka školy. Budova štábu byla přes noc prázdná a zamčená a klíč uložen rovněž u dozorčího důstojníka. Ten však nikoho nezajímal.

Podobně tomu bylo i s trezorem. Stál v kanceláři studijního oddělení v rohu u okna a musel být každý den po skončení pracovní doby zamčený a zapečetěný plastickou pečetí. Uzavíracím kolečkem na pancéřových dveřích a očkem na rámu ocelové bedny se provlékal předepsaný dvoubarevný provázek, jehož oba zkřížené konce procházely světlou, šedohnědou plastelínou napěchovanou do obyčejného uzávěru z lahve od piva. Do ní se potom pevným tlakem pečetítka obtiskl vysoký reliéf pětimístného čísla a pěticípé hvězdičky, které obtáčely kolem dokola státní znak se lvem.

Stejnou plastickou pečetí byla uzavřena rovněž plechová krabička s klíči od trezoru a vnitřního sejfu i s oběma klíči od dveří kanceláře. Pečetítko měl trvale přidělené náčelník studijního oddělení major Prouza a jediná komplikace spočívala v tom, že ho nosil stále u sebe v kapse kalhot. Získat ho na chvilku bez jeho vědomí ke kvalitnímu obtisku do moduritu nebylo jednoduché, ale taky ne nemožné.

Důstojníci štábu školy měli pravidelně jednou týdně povinnou tělesnou přípravu. Každou středu ve dvě hodiny odpoledne se proto převlékli v šatně tělocvičny do tepláků a hráli do čtyř hodin odbíjenou nebo košíkovou. Stačilo o tom vědět, zajít si v ten den po obědě trochu protáhnout kostru na gymnastické nářadí a vydržet se drze houpat na hrazdě či bradlech až do oficiálního vykázání z tělocvičny. A potom se jít převléknout z tepláků do šatny s odloženými svršky důstojníků štábu. A vědět, která uniforma patří Prouzovi. A mít u sebe modurit.

Gabriel přinesl hned napoprvé šest dokonalých obtisků. Ještě ten večer modurit uvařili, zalili každou formu roztaveným pečetním voskem a pečetítko pro obtisk do plastelíny bylo hotové. Na první pohled se podobalo malému kulatému razítku s vyhloubeným obráceným reliéfem. Každý, kdo ho měl u sebe, mohl bez obav otevřít a taky zavřít onu černou plechovou krabičku s klíči od dveří studijního oddělení i od trezoru a sejfu.

Pomocný dozorčího důstojníka školy se určoval po celý týden z vojáků strážní roty, pouze ze soboty na neděli z řad studentů. Chlapci si tímto šalamounským nařízením velitele školy měli postupně vyzkoušet všechny možné služby a nezameškat přitom příliš mnoho vyučovacích hodin, a vojáci základní služby ze strážní roty si zase naopak po celotýdenní službě užít trochu volna. Stačilo proto trpělivě vyčkat, až podle rozpisu vyjde tato služba na někoho ze světnice číslo osmnáct. A potom počkat, až půjde dozorčí důstojník na večeři anebo před večerkou na velkou obchůzku kontrolovat všechny podřízené služby. A mít u sebe kvalitní duplikát

falešného pečetítka z tvrdého červeného pečetního vosku. A nezbytný modurit. Klíče uvnitř plechové krabičky byly čtyři a získání jejich pečlivých oboustranných obtisků do moduritu trvalo jen pár minut.

Další postup byl obdobný jako při získání pečetítka, ovšem s tím rozdílem, že podle přesných modelů všech čtyř klíčů z pečetního vosku bylo nutné teprve zhotovit ve školních dílnách při polytechnické praxi dokonalé duplikáty, důkladně je ve dveřích i u trezoru vyzkoušet a popřípadě ještě opravit.

To všechno bylo opravdu velice snadné. Dveře kanceláře studijního oddělení i trezor u okna pak mohly být bez nejmenšího podezření či tušení majora Prouzy kdykoliv otevřeny a zase zavřeny. Opravdovým problémem byla tolik očekávaná velká obálka, skrývající uvnitř čtyři malé obálky s maturitními otázkami, neboť všechny došlé obálky, velká i malé uvnitř, byly předpisově uzavřeny. To představovalo přelepení všech švů na obálkách průsvitnou lepicí páskou s šikmo otištěnými podlouhlými razítky se stejně šikmo protaženými podpisy odesilatele, které musely podle příslušného administrativního předpisu přesahovat proužky lepicích pásek po obou stranách na obálku.

Otevřít tajně takovou obálku nebylo možné. Bylo však možné mít k dispozici navlas stejnou obálku s předem vyhotovenými razítky a podpisy a stejnou lepicí pásku s předem natištěnými prostředky každého podlouhlého razítka a šikmého podpisu, ale dosud nezalepenou.

Získat to všechno vyžadovalo pouze trpělivost, šikovné ruce a nezvratné přesvědčení, že když se něčeho dosáhnout opravdu chce, tak toho dosáhnout lze. Vtip celé té zdlouhavé a pracné přípravy vycházel z dost jednoduchého předpokladu, že veškeré tiskoviny i administrativní potřeby používané v armádě jsou normalizované, jednotné, a navíc monopolně vyráběné. Ale i tak bylo nutné pro jistotu všechno nejprve ověřit, připravit a potom důkladně vyzkoušet.

Z ministerstva přicházela do školy spousta korespondence

služební poštou. Prázdné obálky, přípisy, formuláře, nepotřebné tiskoviny a ostatní starý úřední papír nesměl přijít do sběru, ba ani opustit budovu. A tak v tmavém kamrlíku v suterénu budovy štábu narůstala každý rok od jara do podzimu hromada nejrůznějších tiskovin určených k likvidaci. Z úsporných důvodů se použitý úřední papír používal v zimě k zatápění v kancelářích.

Z té hromady nejrůznějších tiskovin se na určitou dobu staly pro několik studentů obzvláště pozoruhodné staré obálky z ministerstva, týkající se studijních záležitostí, a proto taky adresované studijnímu oddělení školy, „k rukám majora Prouzy".

Nudnou korespondenci odesílal z ministerstva velice svědomitý člověk. Každý dopis předpisově uzavíral a dodržoval stanovený úzus s byrokratickou pečlivostí na milimetr přesně. Nebylo divu, od zaměstnance ministerstva se taková akurátnost koneckonců právem očekávala. Ani jedno razítko na žlutých obálkách nebylo slepé, takže bylo na první pohled zřejmé, že si pokaždé zvlhčuje razítkový polštářek červenou razítkovou barvou, a nikdy ne červeným inkoustem, nebo dokonce jen vodou, jako tolik nesvědomitých lajdáků. Ten dobrý muž měl hodnost podplukovníka a jmenoval se Konečný.

V jeho lehce čitelném, úhledném podpisu na slepkách dopisů bylo tolik bezduchého pedantství, že se na jeho setrvačnost dalo s důvěrou stoprocentně spolehnout. K podpisu používal výhradně fasovanou modrou propisovací tužku a Molnárovi, který uměl psát levou rukou stejně jako pravou, stačilo vyzkoušet několik odlišných sklonů pravé ruky při držení stejné propisky a potom zase různou rychlost a sílu tlaku na papír, aby za necelý týden dokázal napodobit vlastnoruční podpis plukovníka Konečného k nerozeznání.

Vyhotovení duplikátu podlouhlého ministerského razítka bylo dílem kolektivním. Gabriel udělal nejprve velkou fotografickou zvětšeninu jednoho dokonale otištěného razítka pro detailní studium typů a tvarů písmen. Ta fotografie ho

vzápětí přivedla na další nápad. Nanesl na rub osmirkovaného gumolina vrstvu pozitivní fotografické emulze a ve fotokomoře přímo na něj vykopíroval revers ukázkově otištěného razítka v měřítku originálu. Hlavsa pak z rozlámaných žiletek, starých zbroušených rýsovadel a kovových trubiček od patentních tužek vyrobil celou sadu ostrých a jemných nožíků, dlátek a žlábkových rydel nejrůznějších velikostí, tvarů a profilů. Vlastní úmorně titěrnou písmoryteckou práci prováděl pod lupou Gajdošík. Několik pokusů nenapravitelně pokazil a Hlavsa mu po té zkušenosti musel zhotovit nové, úplně jinak tvarované nástroje.

Výsledek jeho úsilí, poprvé otištěné razítko, bylo kupodivu více než podezřelé právě svou naprostou dokonalostí. Ostré hrany rámečku a písmen řezaly do očí neopotřebovanou novostí. Dodat razítku potřebnou patinu dlouhodobého používání už ale nebyl takový problém.

V papírnictví ve městě koupili pouze datumovku.

Trezor

Stál přitisknutý zády k vlnité roletě, za kterou rezivěl starý messerschmitt, školní pomůcka v profilovém řezu. Ze stínu odhadoval pravděpodobnost rizika. Přímá vzdálenost k pravému rohu protější budovy byla necelých pětadvacet metrů. Viditelnost stoprocentní.

Vyrazit tryskem byl nejjistější způsob, jak na sebe upozornit i slepce. Lepší bude přejít nenápadně, jakoby nic, vpravo k plotu s cihlovou podezdívkou a teprve podél něho se ostražitě přikrást až před střed budovy.

Zatím musel počkat.

Za plotem šněroval cestu od závor drobný mužíček ve svátečním obleku. Měl v hlavě, občas se zastavil, rozkládal rukama a mluvil nahlas. Strážný se samopalem přecházel na opačném konci nízkého baráku. Slyšel jeho kroky na štěrku a počítal.

Třicet tam, třicet zpátky.

Nebezpečí hrozilo až při posledních pěti či šesti krocích, kdy strážný minul konec baráku a přiblížil se k plotu. Náhodné zastavení nebo porušení rytmu těch třiceti kroků musel ponechat osudu.

Opilý chlapíček přešel a strážný zmizel za budovou.

Ještě jednou se rozhlédl a vykročil ze stínu. Strach neměl, ale musel se přemáhat, aby se přes plně osvětlený pruh trávy nerozběhl. Dosáhl plotu a vmáčkl se do křoví.

Bylo ticho, nikde se nic nepohnulo. Kroky strážného pravidelně skřípaly na štěrku. Teď přehlédl pouze prostor vymezený světlem. Ale na všech stranách za jeho hranicemi mohl být kdokoli.

Strážný se vynořil za barákem, po pěti krocích se obrátil a pomalu zašel.

Přikrčený se rozběhl. Větvičky řídkého křoví ho šlehaly do pravé ruky, boku, ramene i tváře. Minul pravý roh budovy a v běhu odpočítal první čtyři sklepní okénka. Ani páté se ničím nelišilo od ostatních. Proti němu se zarazil. Přetáhl si rukávy teplákové bundy přes ruce, nadechl se a několika skoky se ocitl na betonovém chodníčku. Kolenem vrazil do rámu okénka, sedl si a spustil dovnitř nohy. V mžiku se převrátil na břicho a vzepřený na rukou se co nejrychleji spouštěl dolů. Šátral nohama v prázdnu, snažil se pod sebou zachytit alespoň špičkami nějakého pevného bodu. Napětím se mu roztřásly ruce, držel v nich celou váhu těla. Konečně se mu nohy zabořily po kotníky do uhlí. Vtáhl dovnitř i sportovní pytel a chvatně za sebou okénko přivřel.

Kolem byla naprostá tma. V tichu uslyšel temné rány.

Strnul a trvalo mu celou věčnost, nežli pochopil původ těch zvuků. Velké kusy přeschlého uhlí mu pukaly pod nohama a rozpadaly se. Vytáhl z pytle plochou baterku. Tma uskočila do koutů, ale raději hned světlo zaclonil dlaní.

Vysoká hromada se svažovala k zavřeným dveřím. Uhlí mu ujíždělo pod patami, drolilo se a praskalo. Stál už dole na cementové podlaze a ještě slyšel, jak se mour a drobný

prach řine mezi skulinami neforemných kusů do nitra hromady.

Nejprve si prohlédl zámek, z tkaničky zavěšené na krku odvázal klíč a zhasl baterku. Teprve potom tiše odemkl. Klíč nechal v zámku a vyšel do suterénu.

Malými okénky u stropu na obou koncích dlouhé chodby sem pronikalo zvenku více světla, než očekával. Cestu znal a svítit si nemusel. Vystoupil po schodech k zamčeným dveřím hlavního vchodu, odtud vzhůru do prvního patra a tam vlevo.

Ticho, setmělé chodby a schodiště, osvětlené pouze zvenku přes boční okna, mu naháněly hrůzu. Dveře, před kterými se zastavil, byly v levém křídle poslední a zámky na nich dva. Teď už klíče z tkaničky na krku neodvazoval. Normální zámek dvakrát cvakl a po něm měkčeji i dozický. Stiskl kliku, otevřel a vklouzl dovnitř.

Tam znehybněl a vyjekl.

Baterka mu vypadla z ruky, křápla o parkety a ještě poskočila. Stál oslepený proudem světla, vůbec nic neviděl.

V tichu zaslechl tikání hodin a potom ještě druhý zvuk; vpravo v rohu odkapával vodovod. Zatím se vzpamatoval.

Dovřel dveře a sebral svítilnu z podlahy. Sklo prasklo, ale nevysypalo se. Oči už stačily přivyknout světlu, a když se znovu lépe rozhlédl, pomyslel si, že by neonová výbojka naproti prostřednímu oknu mohla být ještě silnější. Ale baterku už znovu nerozsvítil.

Trezor stál v rohu u okna.

Parkety pod kokosovým kobercem byly seschlé, zdálo se mu, že se jejich vrzání rozléhá po celé budově. Mokrou houbu z igelitového sáčku ani nevyndával, umyl si ruce pod vodovodem a hned vytřel porcelánovou mísu dosucha ručníkem. Všechno z pytle rozložil na skleněnou desku psacího stolu. Prohlédl si na trezoru umístění plastické pečeti a pro jistotu si posvítil baterkou zblízka na její číslo. Nejdéle zkoumal provlečení dvoubarevného provázku, a když ho uvolnil z šedé plastelíny, ještě si pozorně prohlédl způsob jeho pře-

křížení. Odemkl horní i dolní zámek, pootočil uzavíracím kolečkem a trezor byl otevřený.

Nažloutlá, předpisově uzavřená obálka ležela ve střední přihrádce přímo před jeho očima.

U stolu ji porovnal s obálkami, které si donesl v tuhých deskách, a okamžitě se rozhodl pro světlejší variantu. Potom obálku otevřel. Směrnice ho nezajímaly. Rozložil malé obálky zevnitř vedle sebe na stůl a každou pak zvlášť porovnával s donesenými. Všechno souhlasilo. Předepsané rozmístění a vzdálenosti u všech razítek, nápisů a podpisů byly dodrženy s byrokratickou přesností. Podplukovník Konečný nezklamal.

Malé obálky jednu po druhé rozřízl, rozložil si před sebe osmerky papíru, které byly uvnitř, a opsal z nich pozorně slovo po slově. Opačný postup byl složitější. Když vložil osmerky papíru zpět do nových obálek, které si rovněž přinesl v tuhých deskách a zalepil je, bylo nutné přelepit jejich švy na zadní straně průhlednou lepicí páskou s největší možnou pečlivostí. Přerušené otisky podlouhlých razítek, datumovek a podpisů musely po slepení přesně navazovat na to, co z nich přesahovalo po obou stranách na obálku. Světla a času měl dost, stačilo obrnit se trpělivostí a rozvahou.

Když zalepil stejným způsobem i velkou obálku, byl jeho úkol splněn. Pohlédl na hodiny nad dveřmi a překvapilo ho, že tady není ještě ani patnáct minut. Vrátil obálku do trezoru na původní místo a ve spodní přihrádce objevil načatou láhev vodky. Podíval se proti oknu, kolik v ní je, přidržel palec ve výši hladiny a opatrně trochu upil. Zkontroloval pak, kolik vodky v láhvi ubylo, ale nebylo to znát. Zaváhal, má-li si ještě trošičku loknout, a zahlédl vzadu v trezoru pouzdro s pistolí. Sáhl pro zbraň, postavil láhev na trezor a vyňal pistoli z pouzdra. Z chladného kovu zavanul mastný pach konzervační vazelíny.

Zásobník v rukojeti byl plný ostrých nábojů. Zarazil ho zpátky, potěžkal zbraň v ruce a zamířil přes okno na mléčný ovál neonové výbojky.

„Pic!“ mlaskl.

Přesvědčil se, že je zbraň zajištěná, a přiložil si ústí hlavně doprostřed čela. Kov ho zastudil, až mu přeběhl po zádech mráz.

„Pic!“

Potom si přemístil ústí hlavně k pravému spánku.

„Pic!“

Rozhodil v teatrálním gestu ruce a shodil loktem láhev z trezoru.

Lekl se a zaklel.

Láhev se nerozbila jen díky koberci, ale v rychlém zákroku mu překážely otevřené dveře trezoru. Slyšel, jak vodka s žbluňkáním vytéká a rudý koberec rychle černal mokrou skvrnou. Vrhl se na kolena, uchopil ji, mokrá láhev se mu vysmekla jako úhoř a vytekl z ní i ten zbytek, který snad mohl ještě zachránit.

Hleděl zděšeně na prázdnou láhev a cítil, jak se mu z ruky chladivě odpařuje líh.

Co teď?

Přičichl k dlani a uvědomil si, jaké má při té všivé smůle vlastně štěstí. Necítil nic a ruka už byla docela suchá. Být to slivovice nebo rum, nevyvětral by kancelář ani do rána!

Najednou začal spěchat. Chtěl být odtud co nejdřív pryč a vší silou se nutil myslet na každý pohyb, který od této chvíle udělá.

Za šest minut byl zpátky na světnici. Všichni na něho čekali tak, jak je opustil.

„Máš to?“ zeptal se Wolf.

Mlčky vysypal celý obsah sportovního pytle na Pavlíkovu postel a podal mu popsaný list papíru.

„No to je senzace!“ vydechl Koubek užasle.